

DU KAN BLI EN HJÄLTE!

Vår livsstil påverkar klimatet.
Det råder inte längre någon
tvekan om det.

Klimatförändringen beror på en
förstärkning av den naturliga växthuseffekten.

Den fungerar så här:
Solens strålar värmer jorden som när den blir varm
strålar värme tillbaka ut mot rymden.
En del av värmen hålls kvar nära jorden av
ämnen i atmosfären som kallas växthusgaser.

När mängden växthusgaser ökar
hålls mera värme kvar och
temperaturen på jorden stiger.

Förbränning av olja, bensin,
kol och fossilgas
orsakar utsläpp av
växthusgasen koldioxid.

Ju mer växthusgaser
vi släpper ut
desto varmare blir det.

**Tänk om...
du vore
en isbjörn,
utan is**

Människor och natur påverkas
över hela jorden.

När isarna smälter och
vattnet värms upp
stiger havsnivån allt högre.

**Tänk om ...
hela Spanien
blir en öken**

Nederbörden kommer att minska
där det redan nu är torrt
och där det regnar mycket
kommer det regna ännu mer.

Klimatförändringen kan också
komma att ge extra kraft
till stormar och orkaner.

**Tänk om...
Sveriges somrar
blir ännu
regnigare**

Låglänta öar och länder kan få
problem med översvämningar och
stigande havsnivåer.
Regioner med torra kan i stället få
problem med minskad tillgång till vatten.
Klimatförändringen kan komma att driva
miljontals människor på flykt.

**Tänk dig...
ett Söderhav
utan öar**

Vi kommer drabbas av värmeböljor,
bakterier och giftiga alger.
Myggor, fästingar, råttor och möss
kommer sprida sjukdomar till nya ställen.

Ännu värre är att vi inte kommer kunna
odla vår mat på samma sätt som nu och
att ännu fler kan komma att få brist på vatten.

Det kostar att anpassa samhället
och att skydda sin befolkning.
Länder som redan är fattiga
riskerar därför att drabbas värst.

Våra resmål, som är andra människors hem,
riskerar att gå under.

Även länder som är vana vid oväder,
som till exempel USA, kan komma att drabbas
värre än förut om stormar och orkaner
ökar i styrka.

En högteknologisk civilisation som vår
är sårbar om klimatet förändras.
Vi är beroende av vädret även om vi bor
i moderna hus och städer.

Vi måste ta hänsyn till det nya klimatet
både när vi bygger om och
när vi bygger nytt.

Vi måste anpassa oss till ett annat klimat
samtidigt som ingen med säkerhet kan säga
exakt vilka risker som uppstår.
När eller var effekterna blir värst.

**Tänk om...
du fick malaria
av en mygga
i Malmö**

En klimatförändring är på väg,
det kan vi inte längre förhindra.
Hur dramatisk förändringen blir på sikt
har vi fortfarande möjligheter att påverka.

Om vi minskar våra utsläpp nu
kan vi undvika en del av konsekvenserna.

Det är en utmaning som hämtad ur sagorna
med massor av utrymme för hjältar.

DU KAN BLI EN VINNARE!

Vårt samhälle behöver stora mängder energi för att fungera. Detta är i sig inget problem, för energi finns det gott om i världen.

Problemet är att förbränning av fossil energi kostar för lite i förhållande till de negativa effekterna och jämfört med alternativen.

**Tänk om...
el från sol,
vind och vatten
blev gratis**

Många vill därför höja priserna på olja, bensen och kol. En del vill ha trängselavgifter, skatt på resor med flyg, kilometerskatt för lastbilar och satsningar på järnvägen.

De vill att villkoren för hållbara investeringar ska bli ännu bättre, i hela världen.

Många fattiga länder skulle säkert satsa på förnyelsebar el och energi, om de bara hade råd.

De är inte så beroende av fossil energi som vi och skulle kunna bygga uthålliga, moderna samhällen från början. Många av dem ligger också bra till för både sol och vind.

Kanske kan det göra dem rika att sälja grön energi på export?

**Tänk vad...
du skulle kunna
uträtta med alla
dina pengar**

**Tänk om...
handeln med
utsläppsrätter
blev global**

Lönsamheten för produktion baserad på olja eller kol och för bensin- och dieseldriven fordonstrafik kommer förmodligen sjunka framöver.

Om tillgången på olja minskar blir den olja som finns mycket dyr. Troligtvis kommer man också bli tvungen att betala för de utsläpp man gör.

Försäkringsbolagen kan drabbas när risker på grund av vädret blir allt svårare att bedöma.

**Tänk om...
bensinen kostade
tusen kronor
litern**

Bilindustrin satsar numera stort på alternativen och snart har alla märken modeller för etanol, biogas och el.

I Sverige köper våra myndigheter många miljöklassade bilar och företag som gör det får skatterabatt. Därför har den svenska försäljningen av miljöbilar ökat kraftigt. Snart kommer det att finnas begagnade miljöbilar att köpa.

Trots det ökar utsläppen från trafiken, även här i Sverige, mest beroende på att så mycket transporteras med lastbil.

Dåliga bilförare kör snabbt och ryckigt. De gör av med mer bensin och släpper ut mer koldioxid än vi andra. Dessutom får de sämre privatekonomi.

**Tänk dig...
en soldriven bil med
gratis bränsle,
i evigheters evighet**

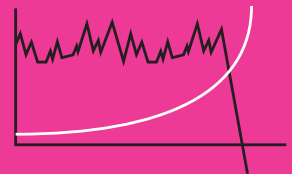
Framgångsrika affärsmän brukar ha känsla för vilka av dagens problem som behöver lösas och vilka nya produkter som kan bli den framtida tillväxtens motor.

Nu måste de nog följa hur klimatet utvecklas om de ska kunna träffa rätt.

Andelar i vindkraftverk kan redan nu ge bättre avkastning än de vanligaste fonderna på börsen. Priset på europeiska utsläppsrätter har redan fått effekt på elpriset i Sverige

Det finns ingen motsättning mellan ekonomisk tillväxt och investeringar i miljöanpassad teknik med låga eller inga utsläpp av växthusgaser.

Framtiden är förnyelsebar.

DU KAN BESTÄMMA SJÄLV!

Klimatförändringen påverkar allt och alla som lever på jorden.

I Afrika och Asien, USA och Europa finns redan många människor som flytt undan torka, orkaner och översvämningar. Sådana klimatflyktingar kan det komma att bli många fler.

Vi sitter alla i samma båt, på samma hav, under samma himmel och samma atmosfär.

Tänk om... alla gjorde som du

Många menar att ansvaret vilar extra tungt på oss som har rätt till inflytande, som kan läsa och som är mätta och friska.

Inom ramen för FN finns klimatkonventionen och Kyotoprotokollet där över 160 länder lovar att på olika sätt begränsa sina utsläpp.

I dessa dokument står det också att fattiga länder ska kunna få hjälp från oss rika att skydda sig mot effekterna av ett förändrat klimat och att slippa bli beroende av fossil energi.

Tänk om... du bestämde vädret

Alla länder måste samarbeta för att möta dessa gränslösa hot.

Politikernas vilja och mod kommer sättas på mycket svåra prov. Politikerna som du och vi andra har valt och som bestämmer lagar och regler.

Tänk om... du vore president i USA

Vi som är rika har också ett extra stort ansvar eftersom det, än så länge, är hos oss som det mesta av utsläppen sker.

Allra störst utsläpp per person har USA men regeringen där har vägrat skriva under Kyotoprotokollet. Trots det har över 200 borgmästare i amerikanska städer på egen hand beslutat om begränsningar av sina städers utsläpp.

Det viktiga är kanske inte vilka dokument man skrivit på utan hur mycket utsläppen verkligen minskar.

Samtidigt vet vi att alla länder måste vara med om vi ska lyckas. Många tror att det krävs bindande, globala avtal innan alla nationer kan förmås att göra vad de kan.

Tänk om... du ägde all olja i hela världen

EU och Sverige har lagar om skatter på utsläpp och regler som ger bidrag till dem som vill använda förnyelsebar energi.

EU har också, som första region i världen, utvecklat ett system för handel med utsläppsrätter. Det innebär att vem som helst kan köpa och sälja rätten att göra en viss mängd utsläpp.

Exakt var minskningen sker spelar ju ingen roll, så länge som utsläppen minskar totalt.

Tänk om... du bara fick släppa ut lika litet koldioxid som en fattig person i Indien

**"Är du med och bromsar?
Eller med och skjuter på?
Eller sitter du i baksätet med
armarna i kors och tittar på?"**

Robert Broberg 1974

Många svenska kommuner har sökt stöd för att begränsa sina utsläpp av växthusgaser. De har ofta egna klimatmål och rådgivning till allmänheten.

För oavsett alla vackra ord är det bästa som skulle kunna hända nu att du, precis som vi andra, bestämmer dig för att göra vad du kan.